

ALLAH'IN RAHMETİ VE GAZABI*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

Rabbi'srahlî sadrî, ve yessir lî emrî, va'hlül ukdeten min lisâ nî,

yefkahû kavlî...

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayrî halkihî muhammedin ve alâ âlihî, ve sahibihî, ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasili ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

لَوْ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْعُقُوبَةِ مَا طَمِعَ

فِي الْجَنَّةِ أَحَدٌ وَلَوْ يَعْلَمُ الْكَافِرُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ

الرَّحْمَةِ مَا قَنِطَ مِنَ الْجَنَّةِ أَحَدٌ

(ت. عن أبي هريرة)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

RE. 359/7 (*Lev ya'lemu'l-mü'minü mâ inda'llâhi mine'l-ukûbeti mâ tamia fi'l-cenneti ehadün. Ve lev ya'lemu'l-kâfirü mâ inda'llâhi mine'r-rahmeti mâ kanita mine'l-cenneti ehadün*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Çok aziz ve muhterem müslüman kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun.

Peygamber Efendimiz SAS Hazretleri'nin mübarek hadislerinden bir miktarını hocamız Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Efendi Hazretleri'nin cem' ve telif eylemiş olduğu *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis mecmuasından okumaya devam edeceğiz.

Hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izahına geçmezden önce, evvelen ve hâsseten efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin rûh-u pâki için ve onun cümle âl, ashab ve etbâlarının ruhları için ve hâsseten sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyemizin; Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyyi Murtezâ'dan RA, müteselsilen üstadımız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar güzerân eylemiş olan cümle sâdât ve meşâyih-i turûk-u aliyye miz için ve hulefâsının ve muhiblerinin, müritlerinin ruhları için;

Eserin müellifi Gümüşhaneli Hocamız'ın ruhu için, Hocamız Mehmed Zâhid-i Bursevî'nin ruhu için; ve sâir evliyâ ve enbiyâullahın; sâlih, velî, mahbub kulların ruhları için; ve hâsseten uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere şu camiye toplanmış olan siz kardeşlerimizin de âhirete göçmüş olan bütün yakınlarının

ve sevdiklerinin ruhlarının şâd olması için; biz hayatta olan mü'minlerin Cenâb-ı Mevlâmız'ın rızasına uygun ömür sürüp, huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmamıza bahane, vesile olsun diye bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyup öyle başlayalım!

.....

a. Korku ve Ümit

Ebû Hüreyre RA'ın bize rivayet eylediğine göre, Tirmizî'nin te'lif ettiği kitaptan bize geldiğine göre, Peygamber Efendimiz Allah'tan korkmak ve Allah'ın lütfuna ümit beslemek mevzuunda şu hadîs-i şerîfi îrad buyurmuş:¹

لَوْ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْعُقُوبَةِ مَا طَمِعَ

فِي الْجَنَّةِ أَحَدٌ وَلَوْ يَعْلَمُ الْكَافِرُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ

الرَّحْمَةِ مَا قَنِطَ مِنَ الْجَنَّةِ أَحَدٌ

(ت. عن أبي هريرة)

RE. 359/7 (*Lev ya'lemü'l-mü'minü*) “Eğer mü'min bileydi, (*mâ inda'llàhi mine'l-ukùbeti*) Allah nezdinde, Allah-u Teâlâ katında, Allah-u

¹ Müslim, *Sahih*, c.XIII, s.315, no:4948; Tirmizi, *Sünen*, c.XI, s.451, no:3465; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.334, no:8396; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.II, s.56, no:345; Taberani, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.157, no:2879; Ebu Ya'la, *Müsned*, c.XI, s.392, no:6507; Bezzar, *Müsned*, c.II, s.427, no:8331; Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.349, no:5056; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.III, s.139, no:5867; *Camiü'l-Ehadis*, c.XV III, s.175, no:19148.

Teâlâ Hazretleri'nin huzurunda, yanında olan cezaları, ne gibi cezalar olacağını bileydi; (*mâ tamia fi'l-cenneti ehadün*) cennete hiç kimse ümit besleyemezdi. 'Ben de belki cennete girerim!' diye kimse ümit edemezdi. Cezalarının çokluğunu, azametini, büyüklüğünü, dehşetini, şiddetini düşünür de;

“—Eyvah! Bu kadar suça bu kadar ceza varken nasıl cennete girebiliriz?” diye herkes cennete girmekten ümidini keserdi.

Buna mukabil, (*Ve lev ya'lemü'l-kâfirü mâ inda'llâhi mine'r-rahmeti*) “Kâfir de Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzurunda, katında, nezdinde olan rahmet cinsinden ne gibi lütuflar, mükâfatlar olduğunu bileydi; (*mâ kanita mine'l-cenneti ehadün*) cennetten hiçbir kâfir ümidini kesmezdi. 'Ola ki Allah beni de affeder, ben de girebilirim. Bu kadar geniş rahmeti, bu kadar geniş lütfu keremi varken herhalde ben de girerim.' diye ümit kesemezdi, ümit bağlardı.”

Bu hadîs-i şerîften anlaşılan şudur ki, mü'min;

“—Ben nasıl olsa mü'minim, Allah beni cennete sokmayacak da kimi sokar.” gibi bir laubali düşünce içine düşmeyecek. Allah-u Teâlâ Hazretlerinin rahmeti de var, ikabı da, azabı da, cezası da var. Kâfir de;

“—Ben artık ömrümü mahvettim, ben bir kere mahvolmuşum, hayatım mahvolmuş bir kere, batmışım, bir daha ben düzelmem. Allah beni affetmez yaptığım suçlardan, günahlardan dolayı, bir daha ben artık katiyen cennete giremem.” diye bir ümitsizlik, yeis haline düşmeyecek.

Allah-u Teâlâ Hazretleri ola ki afv u mağfiret eder. Yeter ki anlasın hatasını, suçu kabahatini idrak etsin, boyun büküp edebini, terbiyesini takınsın.

Bu iki kanatlı, dengeli hadîs-i şerîften anladığımızı göre; bir insan mü'minliğine güvenip de burnunu havaya kaldırmayacak; suçuna bakıp boynunu büküp de dağıtmayacak işini, perişan olmayacak.

“—Ben yine bir çalışayım, ola ki Allah affeder.” diye o ümit içinde olacak. İyi yolda giden kul da korku içinde olacak. İyi yolda giden kula korku yaraşır çünkü korkmazsa...

“—Yahu sabah namazını, öğleyi, ikindiye kıldım, bir de bitmiyormuş gibi bir de akşamı kıldım, bir de yatsıyı kıldım, eh şöyle de yaptım, bugün elli lira da para verdim fukaraya...” filan.

Yaptığı amelleri gördü mü insan:

“—Sen hesap mı yapıyorsun kulum? Gel bakalım hesaba.” der Allah-u Teâlâ Hazretleri, o da hesap yapmaya başlar. O hesabın altından kalkılmaz ki...

“—Ver bakalım gözün karşılığını, ver bakalım şuîslâm nimetinin mukabilini. Ver bakalım şu nimeti, ver bakalım bu nimeti...” derse hangi nimetini para ile alabiliriz?

El-hamdü lillâh...

وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ

(النحل: ١٨)

(*Ve in teuddû ni'meta'llâhi lâ tühshâ, inna'llâhe legafûrun rahîm.*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin nimetlerini saymaya çalışsanız, bitiremezsiniz, mümkün değil.” (Nahl, 16/18)

Başlasan Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin benim üzerimde ne nimetleri var diye; bir, iki, üç, dört, beş... Saymaya gücün yetmez. Sayamazsın, bitiremezsin.”

Elin tutması bir nimet değil mi? Çolak olsaydın, ne olacaktı? Gözün görmesi bir nimet değil mi? Kör olsaydın, ne olacaktı? Kulağın duyması bir nimet değil mi? Sağır olsaydın, ne yapacaktın?

Avrupaları, Amerikalıları dolaşırdın. Bir orada doktor varmış, tedavi edelim deselerdi, tâ oraya kadar giderdi insan;

“—Ah, şu gözüme bir kavuşsam. Şu dünya gözüyle şu dünyayı bir görsem, hiç görmedim, acaba nasıl? Renk diyorlar, kırmızı diyorlar, mavi diyorlar. Şu gözümünden perde bir kalksa da, bir görme ihtimalim varmış, şu dünyayı bir görsem, şu bana şefkatli seslenen anam kimmiş, babam kimmiş, yüzüne bir baksam bir şu perde kalksa.” diye insan parası varsa her şeyi verir. Ödenmez yani.

Ana babanın hakkı ödenmez deniyor. Allah-u Teâlâ Hazretlerini düşünün... Bize hayat vermiş, sayısız nimetler... Her an nimeti devam ediyor. Nimeti kesilse biz ayakta duramayız ki.

Şu lamba nasıl yanıyor? Bu lamba devamlı cereyan geldiği için yanıyor.

Cereyan kesilse ne olur? Lamba orada durur ama yanmaz.

Bir an kesilse ne olur? O anda söner, ondan sonra yine ge lirse yine gelir.

İşte Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin bize lütfu, nimeti öyle devam ediyor. Bir an kesilirse Allah'ın nimeti biz ayakta duramayız ki. Ayakta durmamız bir nimet, kalbimizin atması bir nimet, aklımızın çalışması bir nimet, her şeyi bir nimet. Şu vücudun içinde milyonlarca küçük küçük varlıklar var, hepsi bir araya gelmiş, hepsi vazifesini biliyor, çalışıyor, harıl harıl, tıkr tıkr çalışıyor da biz, biz olarak ayakta dolaşıyoruz.

Kaslar çalışmazsa, kemikler çalışmazsa, kalp çalışmazsa, beyin çalışmazsa, her hangi bir uzuv çalışmadığı zaman mahvoluruz. Hepsi çalışıyor. Bu insan nasıl oluyor da üç adım yürüyor, hayret eder insan.

Bahâeddin Nakşibend Hazretleri'ne;

“—Bana keramet göster!” demiş birisi de, üç adım yürümüş, sonra dönmüş.

“—Efendim, hani keramet göstereceksiniz?”

“—Gösterdim ya... Üç adım yürüdüm, daha ne istiyorsun?” Keramet ikram demek, yani Allah'ın büyük ikramı; yürüyebiliyoruz, bir şey yapabiliyoruz.

Keramet velîden değil ki. Keramet kimden? Allah'tan, her şey Allah'tan. Her şey Allah'ın bir lütfu olarak veriliyor.

Bizim yaptığımız şeyler ise incir çekirdeğini doldurmaz. Bizim hayır olarak yaptığımız şeyleri ölçsek, biçsek bir şey değil ki; gayet azdır. İnsanoğlu gözünde büyütürse, o zaman Allah o kulu sevmez.

“—Bak şu terbiyesize, şu kadar verdim de o da benim verdiğimden bir zerresini götürmüş, öteki fakire birazını vermiş de bir de bana karşı böbürleniyor. Hepsini ben verdim zaten, benim malım, mülk benim, bir kısmını öbür tarafa verdim diye bana çalım satmaya kalkıyor.” der.

Onun için birazcık kendisine ibadet etmek nimeti bulaşmış, nasip olmuş mü'min, sakın ha haline gururlanma, kendini bir haldeyim sanma! Çok âciz bir zerreyiz. Sineğin kıymeti olmadığı gibi bizim de bir kıymetimiz yok.

Bizim kıymetimiz imanımızda ve edebimizde; acimizi idrakte, Allah'ın kulluğunu bilmemizde, iyi kulluk etmemizde, şükürünü edâ etmemizde. Yoksa biz cabbarlanırsak, çalınlarırsak, burnumuzu kaldırırsak, göğsümüzü kabartırsak, kollarımızı açarsak, şişirirsek o zaman Allah-u Teâlâ Hazretleri cezaya uğratır.

Onun için ibadetine mağrur olmayacak mü'min. İmanına mağrur olmayacak. Ayeti kerimede buyruluyor ki:

يَمُنُونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمُنُوا عَلَيَّ
إِسْلَامَكُمْ بَلِ اللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَاكُمْ لِلْإِيمَانِ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

(*Yemünnûne aleyke en eslemû*) Müslüman olmalarını bir lütufta bulunmuş gibi sana hatırlatıyorlar. (*Kul lâ temünnû aleyye islâmeküm*) De ki: Müslümanlığınızı benim başıma kakmayın! (*Beli'llâhü yemünnü aleyküm en hedâküm li'l-îmâni in küntüm sâdikîn*) Eğer doğru kimselerseniz bilirsiniz ki, sizi imana erdirdiği için asıl Allah size lütufta bulunmuştur. 'Ey kulum, be n seni kâfirken imana sokmadım mı? O büyük bir nimet değil mi?' diye o minnet etsin." (Hucurat, 49/17)

Onun minnet etmeye hakkı var. Kulun Allah'a, "Ben müslümanım yâ Rabbi!" diye minnet etmesi, terbiyesizliğin terbiyesizliğinin terbiyesizliği olur.

Onun için, kul edebini takınacak, tevazuunu bilecek, Allah'a boyun bükecek, edeple hareket edecek. Edep dediğimiz şey var; terbiye, boyun büküklüğü, haddini bilmek, güzel huy ile olur.

Bu hadis-i şeriften ve daha başka hadislerden, âyetlerden anladığımıza göre, kul korku ile ümidi dengeli olarak kendisinde toplayacak, (*beyne'l-havfi ve'r-recâ*) korku ile ümit arasında olacak. Hem korkacak, hem ümit besleyecek.

Bir taraftan;

"—Ola ki Mevlâ bana da lütfeder, yüzüm kara, elim boş ama bana da lütfetmesi melhuzdur, rahmeti çok." diye düşünecek.

Bir taraftan da;

“—Ola ki Mevlâ benim bildiğim, bilmediğim, idrak ettiğim, etmediğim bir şeyden dolayı beni azaplandırır. Bak, eski ümmetlerden nice azaplandırmış, nice cezalandırdığı kimseler olmuş. Biraz fırsat vermiş, mühlet vermiş; ansızın yakalamış, cezayı başlarına geçirivermiş. Kimisini yerin dibine geçirmiş, kimisini rüzgârla helâk etmiş, kimisini zelzeleyle helâk etmiş.” diye korku ile ümidi dengeli bir şekilde içinde cem edecek.

Ümitsizliğe düşmek de bir felâkettir. Adama diyorsun:

“—Gel, ıslah ol, tevbe et, bırak şu içkiyi, kumarı...”

“—Kardeşim, ben zaten mahvolmuşum. Ben artık düzelmem.” diyor, bir içki kaldırıyor kafasına, bir daha içiyor.

Allah affeder. Öyle şey yapma, senin günahından çok büyük Allah’ın rahmeti. Affedebilir. Ümitsizliğe düşüp de yine kâfirlikte kalma.

Şeytan herkesi bir başka çeşit aldatıyor. Mü’mini ibadetine mağrur edip aldatıyor, Allah’ın rahmetinden uzaklaştırıyor; kâfiri, yaptığı kusurları gözünde büyütüp rahmetinden ümit kestirmek ve rahmetinin kapısını çalmaya yanaşmamakla aldatıyor. Maksat aldatmak değil mi, hepsini bir çeşit aldatıyor. Onun için bir İranlı şair demiş ki... Mevlânâ değil, Mevlânâ’dan evvel yaşamış birisi [Ebû Saîd-i Ebü’l-Hayr] söylemiştir:

بازآ بازآ، هر آنچه هستی بازآ!

گر کافر و گبر و بتپرستی بازآ!

این درگه ما درگه نومیدی نیست؛

صد بار اگر توبه شکستی بازآ!

Bâz â bâz â, her ançi hestî bâz â!

Ger kâfir ü gebr u putperestî bâz â!

În dergeh-i mâ dergeh-i nevmîdî nist;

Sad bâr eger tevbe şikestî bâz â!

Vaz geç, geri gel; ne olursan ol dön, geri gel!

Kâfir de olsan, ateşperest de olsan, putperest de olsan dön, bu hak yola gel!

Bu bizim dergâhımız ümitsizlik dergâhı değildir;

Yüz defa tevbeni bozmuş olsan bile dön, yine gel!

“Eğer kâfir de olsan, putperest de olsan, gâvur da olsan, ateşperest de olsan, vazgeç o yolundan, dön hak yola gel. Çünkü bizim dergâhımız, yani Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin dergâhı, dergâh-ı ilâhî, ümitsizlik dergâhı değildir. Bin kere tevbeni bo zsa insan yine Allah kabul eder, edebilir.” diye o ümidi ifade ediyor. Hani derler ya:

“—Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin türbesinde var, böyle de miş Mevlânâ...”

Mevlânâ dememiş, İranlı bir başka şair demiş de Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin müritlerinden birisi, o kıt'ayı görmüş, hoşuna gitmiş, yazdırmış, oraya astırmış. Bu dergâha gelsinler

diye, öyle bir nükte düşünerek. Yoksa oradaki dergâhtan murat Mevlânâ dergâhı değil, aslâ... O dergâhtan murat dergâh-ı ilâhîdir.

Mevlânâ kim ki, tevbeyle bozmuş bir insanın tevbesini kabul etmek durumunda olsun. O kabul etmez bir kere. Kalkar, hışımla mezarından ona söyleyenin kafasını parçalar.

“—Olur mu? Ben Mevlâm’ın, Rabbim’in edepli bir kulu iken, sen bana niye öyle edepsizlik isnat ediyorsun? Ben yokluğu, tevazuu, haddimi bilmeyi tercih etmişken sen niye bana bunu yapıyorsun?” der.

Onun için o sözü öyle yanlış anlıyorlar. Ümit kesilmeyecek dergâh Allah’ın dergâhıdır. Şair de onu kastetmiş zaten.

Allah’tan ümit kesmeyeceğiz ama korkacağız. Korkacağız çünkü Peygamber Efendimiz’i düşünün... Kokmanın bir misalini vereyim. Kim Peygamber Efendimiz?

Kur’ân-ı Kerîm’de Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin methettiği bir peygamber. *Raûfu’r-rahîm* diye methettiği, *Sirâc-ı münîr* diye övdüğü, âlemlere rahmet olarak gönderdiğini bildirdiği, huluk-i azîm üzere olduğunu, güzel ahlâk sahibi olduğunu bildirdiği, kendisine itaati bizim boynumuza vacip, gerekli kıldığı bir zât-ı celîl... Bize numûne-i imtisâl olarak gönderdiğini bildirdiği bir peygamber... Âyetlerle hep bunlar. Hepsini sıralayabiliriz âyetlerin. Bu kadar kat’î...

Ne oldu?

Abdullah İbn Ümmi Mektûm geldi, iki gözü âmâ bir kimse, Rasûlüllah'a bir şey sormak istiyor. Ama Rasûlüllah'ın yanında da hatırlı, itibarlı, mevki makam sahibi, zengin kimseler var. Peygamber Efendimiz onlara bir şey anlatıyor, o da soruyor arada... Peygamber Efendimiz ötekilere İslâm'ı tebliğ edip de onları hak yola çekmeye yine gayretle bir şeyler söylüyor, yine o da bir şey soruyor. İki defa böyle olunca, Peygamber Efendimiz Abdullah ibn-i Ümm-ü Mektûm RA'a yüzünü buruşturdu. Hemen Abese Sûresi nâzil oldu:

عَبَسَ وَتَوَلَّى أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ
يَزْكِي أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى

(عَبَسَ: ١ - ١)

(Abese ve tevellâ. En câhü'l-a'mâ. Ve mâ yüd-rîke le'allahû yezzekkâ. Ev yezzekkeru feten-fe'ahu'z-zikrâ.) [Âmânın kendisine gelmesinden ötürü (Peygamber), yüzünü ekşitti ve geri döndü. Belki o temizlenecek yahut öğüt alacak da o öğüt ona fayda verecek.] (Abese, 80/1-4)

أَمَّا مَنْ اسْتَعْنَى فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا
يَزْكِي وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى وَهُوَ يَخْشَى فَأَنْتَ
عَنْهُ تَلْهَى

(عَبَسَ: ٥ - ١٠)

(Emmâ meni's-tağnâ. Feente lehû tesaddâ. Ve mâ aleyke ellâ yezzekkâ. Ve emmâ men câeke yes'â. Ve hüvi yehşâ. fee nte anhü telehhâ.)

[Kendini (sana) muhtaç görmeyene gelince, sen ona yöneliyorsun! Halbuki onun temizlenip arınmasından sen sorumlu değilsin. Fakat koşarak sana gelen ve (Allah'tan) korkarak gelenle sen ilgilenmiyorsun.] (Abese, 80/5-10)

Yâni, “Ey Rasûlüm, sakın öyle yüz buruşturma. O ötekiler değil, bunda hayır var. Bunun gönlü temiz, bu kendini pak etmeye, içini temizlemeye, imana kavuşmaya gelen has, hâlis... Ötekisinin kibrinden İslâm'a geleceği yok.” diye azar gibi yani, terbiye babından o âyet-i kerîme indi. Bu kadar incedir.

Onun için, Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerîfde buyurmuş ki:²

شَيْبَتُنِي سُورَةُ هُودٍ

(ابن مردويه عن أنس)

(Şeyyebetnî sûretü hûd) “Beni Hûd Suresi ihtiyarlattı, saçımı sakalımı ağarttı.” diyor.

Neden ihtiyarlamış? Ne var o sûrenin içinde?

² Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.106, no:3219; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.374, no:3314; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.I, s.102, no:107; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.19, no:92; Hz. Ebû Bekir RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V I, s.148, no:5804; Sehl ibn-i Saad RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XV II, s.286, no:790; Ukbe ibn-i Âmir RA'dan. Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.123, no:318; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, 4, no:880; Ebû Cuhayfe RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.481, no:774; Huzeyfetü'bnü'l-Yemân RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.573, no:2586-2592; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXV , s.140, no:27760; c.XIII, s.423, no:13448, 13449.

فَاسْتَقِمِ كَمَا أُمِرْتَ

(هود: ١١٢)

(*Festakim kemâ ümirte*) “Nasıl emrolunduysan öylece dosdoğru ol, müstakîm ol!” (Hûd, 11/112) diye emretmiş Allah.

“—Ay ben nasıl dosdoğru olacağım...” diye Rasûlüllah SAS gayret gösterirken, titizlenirken, dikkat ederken saçı sakalı ağarmış.

“—İhtiyarlattı beni, saçıma sakalıma ak düşürdü.” diyor. Bu kadar da Allah’tan korku içinde...

Allah’ın Rasûl-ü Edîbi Peygamber Efendimiz, yani alemlere rahmet olarak gönderilmiş bir peygamber. Biz kim oluyoruz?

O Rasûl-ü Edîb, Allah’ın seçkin kulu, bir hata yapınca böyle âyet nâzil oluveriyor, biz kim oluyoruz?

Hatırlı anamız babamız var da ondan bize bir ayırım, muamele mi yapılacak? Mevkiimiz, makamımız bir şey mi ki oradan bir şe y mi olacak? Mevki makam nedir yani? Neyimize güveniyoruz da bu kadar günah ederiz de hiç telaşlanmayız? Niye bizim saçımız, sakalımız ağarmadı?

Bizim ak, pak olmamız lazım. Rasûlüllah SAS Efendimiz’in saçına sakalına o âyetlerin heybetinden ak düşmüşse, bizim baştan aşağıya kireç gibi olmamız lazım! Tepeden tırnağa bizim kara bir yerimiz kalmaması lazım, korkmasını bilsek.

Onun için, ey müslümanlar, amelinize güvenmeyin, işin sonu nasıl gelecek diye bakalım! Allah cümlemize hüsn-i hâtime nasib etsin...

“—Filanca büyük hoca...” Sonu ne olacak, bilmiyoruz ki.

“—Filanca büyük alim...”

Acep kalbi nasıl, bilmiyoruz ki.

“—Filanca büyük âbid...”

Acaba devam ettirebilecek mi ömrünün sonuna kadar?

Her şey meçhul, Allah’ın rahmetine sığınırız, boynumuzu bükeriz;

“—Aman yâ Rabbi, eğer bir güzel haldeysem, beni bu halde dâim tut, beni bu güzel halden aşağıya düşürme.”

Bir kötü haldeysek;

“—Yâ Rabbi, kötü haldeyim, şu nefsimi yene-medim, şu şeytana yine uydum, yine aldandım, yine hata ettim, yine hata ettim yâ Rabbi, sen benim elimden tutmazsan benim halim nice olur?” diye yalvaracağız, başka bir şey yok.

Bizim elimizden gelen bir tek şey var: Dua etmek. Başka hiçbir şey yok, yapacağımız o... Türkçesi yalvarmak, yakarmak”.

b. Kendini Beğenmenin Kötülüğü

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

لَوْلَا أَنَّ الْمُؤْمِنَ يُعْجَبُ بِعَمَلِهِ لَعَصِمَ مِنَ الذَّنْبِ
حَتَّى لَا يُهَمَّ بِهِ وَلَكِنَّ الذَّنْبَ خَيْرٌ لَهُ مِنَ الْعُجْبِ

(الديلمى عن أبي هريرة)

RE. 359/8 (*Levlâ enne'l-mü'mine yu'cebu bi-
amelihî leusime mine'z-zenbi hattâ lâ yühimme
bihî, ve lâkinne'z-zenbe hayrun lehû mine'l-ucbi*)

Bak bu demin okuduğumuz hadîs-i şerîfin arkasından hadîs-i şerîf de mâna itibariyle hemen tamamlamakta... Deylemî'nin Müsnedü'l-Firdevs'inden, Ebû Hüreyre RA'ın nakledip bize bildirdiğine göre, Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuşlar:

(*Lev lâ enne'l-mü'mine yu'cibu bi amelihî veya yu'cebu bi- amelihî*) “Eğer yaptığı ibadete, güzel amele, amel-i sâlihe, kul mağrur olup da ucba, kibre, kendini beğenmişliğe düşmemiş olsaydı...”

“—Namaz kıldım, bu Ramazan'da itikâfa girdim, kırk gün halvet çektim ben, haberin var mı senin? Kırk gün ben yirmi bir tane üzümle, bir bardak çay ile ibadet etmişim, sen beni ne sanıyorsun? Ne tesbihler çekmişim ben, kaç defa binlerce te sbihi çevirmişim...” filan meselâ...

³ Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.355, no:5069; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.III, s.514, no:7673; *Camiü'l-Ehadis*, c.XV III, s.193, no:19191.

“Öyle ameline mağrur olma durumu eğer olmasaydı insanoğlunda, (*leusime mine’z-zenbi hattâ lâ yühimme bihî*) Allah onu korurdu da hiç günah edesi hali olmazdı, günaha heves etmezdi, meyletmezdi, korurdu Allah.”

Ama korumuyor, günaha düşürüyor kulu. Neden?

(*Ve lâkinne’z-zenbe hayrun lehû min’l-ucbi*)

“Çünkü günah, kendini beğenmişlikten, ucubdan daha ehven. Kendini beğenmişlik daha kötü! Daha kötü, daha fena, daha tehlikeli.”

Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin şamarına daha çok mâruz kalır insan o durumda. Kendini beğenmiş oldu mu, bir tokat yer, Allah- u Teâlâ Hazretleri’nin sillesi iner; perişan olur, darmadağın olur.

Günahı Allah neden veriyor insana, insan neden günah işliyor?

“—Yâ Rabbi, yine yapmak istemiyordum, yine yapıverdim şu hatayı.”

Boynu bükülüyor, itirazı kalmıyor:

“—Yâ Rabbi eğer sen beni azaplandırırsan, reva bana.”

Kadere imanı teşekkül ediyor içinde, güzel duygular te şekkül ediyor.

Bir kör amca ile karşılaştık;

“—Niye gözün kör oldu?” dedim. Anlattı.

“—Bu bana revadır. Sus, çok memnunum!” diyor. Bir gözü kör olmuş da “Çok memnunum!” diyor.

“—Çok memnunum ki Allah-u Teâlâ Hazretleri bana bildiriyor ki; ‘Ey kulum, bak göz nimeti ne

kadar büyük bir nimet, eğer iyi kulluk etmezsen öteki gözünü de alırım, görürsün o zaman.’ diye bu bana ibret. Çok iyi, çok memnunum, çok mesrurum.” diyor.

Allah Allah... Allah’ın ne kulları var.

Neden oluyor?

Böyle biz günah işlemesek, bu duygulara gelmeyiz ki...

Boynumuzu büküyoruz, diyoruz ki;

“—Yâ Rabbi, sen beni cehenneme atsan, cehennem kütüğü olarak çatır çatır yaksan, reva mı? Reva... Sen zulüm mü ettin? Hâşâ, sümme hâşâ... Sen nimet ihsan ettin, sen izzet ikram eyledin, sen lütfeyledin; ben âsî oldum, revadır bana!” diyoruz, boynumuzu büküyoruz.

Hiç kıpırdayacak halimiz kalmıyor. O zaman edepli bir kul olarak, tamam, makbul oluyoruz.

Ama şöyle göğsünü gerip de insan, ceketini şey yapıp, yeleşine elini sokup, altın kösteğini gösterip, koca göbeğini gerip:

“—Ben hacca da gitmişim, ilkokul da yaptırdım, ortaokul da yaptırdım, bir de hastane yaptırdım...” filan derse, o zaman kendini beğenmiş oluyor.

Sakın hastane filan yaptıran varsa içinizde alınmasın, ben hadisi izah etmek için söylüyorum. Böyle deyip kendini beğendiği zaman daha fena oluyor, sevmiyor Allah.

Bundan çıkacak ders şudur ki: Tevazuumuzu takıyalım, haddimizi bilelim, ucba düşmeyelim.

Ucub, insanın kendini beğenmesi, kendinde bir şey var sanması, amelini makbul sayması.

Bilmiyoruz ki... Bir sürü günahlarımız var...

Var mı? Var, biliyorum. Amellerim kabul oldu mu, olmadı mı; onu bilmiyorum. Günahlarımı biliyorum, ettim. Ama yaptığım ameller kabul oldu mu, olmadı mı; onu bilmiyorum çünkü bazen ameller kabul olmuyor.

Namaz kılıyorsun sen.

“—Kıldın mı namazı?”

“—Kıldım.”

“—Ya kabul olmadıysa?”

“—İkindiyi kıldın mı?”

“—Kıldım.”

E Allah kabul ederse...

Ya kabul etmediyse? Zaten kabul olmaması için bir yığın sebep. Abdesti doğru düzgün almaz. Yüznumaraya girer, arkasından çıkar hemen abdest alır. Yahu bozuldu yine yürürken. Bozuldu, farkında değilsin; ıslandı, bozuldu, abdestin kaçtı. O abdestim var diye geliyor camiye. Olmaz!

Çok çeşitli incelikleri var işin. İnsanın çok dikkat etmesi lazım, mütevâzı olması, haddini bilmesi lazım. Tevazuu seviyor Allah.

Hz. Âdem AS bir hata etti. İblis aleyhillâne o da bir hata etti. Birisi hatasını bildi, tevbe etti, istiğfar etti, ağladı. Hz. Âdem Atamızın ağlamasını toplasak, cümle cihan halkının Hz.

Âdem'den bugüne kadar ağlamasını bir tarafa toptasak, o daha baskın gelirdi, diyor; hadîs-i şerîf geçti geçen hafta. Çok ağladı, ağladı, gözyaşı... Gözyaşı affettiriyor işte.

Biz de öyle terbiyemizi takıyalım da inşaallah Allah'ın edepli, arif, zarif kulları olalım.

Yöneticilere Sövmeyin!

Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-Âs RA'nın Peygamber Efendimiz'd en rivayet ettiği ve Deylemî'nin *Müsnedü'l-Firdevs*'te naklettiği bir hadîs-i şerîf. Bu hadîs-i şerîf müslümanların başına geçmiş olan komutanlarla ilgili olan bir hadîs-i şerîftir. Diyor ki hadîs-i şerifte:⁴

لَوْلَا أَنَّكُمْ تَسُبُّونَ أُمَرَاءَكُمْ لَأَرْسَلَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
نَارًا فَأَهْلَكَتَهُمْ إِنَّمَا يَدْفَعُ اللَّهُ بِسَبِّكُمْ إِيَّاهُمْ

(الدَيْلَمِيُّ عَنْ ابْنِ عَمْرٍو)

RE. 359/9 (*Lev lâ enneküm tesubbûne ümerâeküm, leersele'llàhu aleyhim nâran feehleket-hüm, innemâ yedfeu'llàhu bi- sebbiküm iyyâ-hüm.*)

“Eğer siz emîrlerinize...” Emir deyince, ferman elinde olan başkan, yukarıda bulunan kimse, her rütbe, her cins olabilir. İlle askerî bir silsile-i merâtib anlaşılmaz. Meselâ, bir kasabanın belediye başkanı, bir şehrin hâkimi de emîrdir.

⁴Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.355, no:5072; Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.V I, s.63, no:14851; *Camiü'l-Ehadis*, c.XV III, s.202, no: 19214.

Eskiden bu kad ar taksimat yokmuş. Diyor ki:

(*Lev lâ enneküm tesubbûne ümerâeküm*)
“Eğer siz emîrlerinize, başkanlarınıza, sözünü dinlemek durumunda bulduğunuz, âmir durumunda olan kimselere sövmeyediniz...”

Demek ki zulmediyor, halk da kızıyor:

“—Allah kahretsin, Allah belâsını versin, defolsun, yıkılsın, boynu devrilsin, boynu altında kalsın...”

Hani çeşit çeşit laflar söyler ya insan, buna benzer şeyler. Sebbetmek, sövmek demek. Sövmenin böyle çeşitleri, kötü sözler.

“Eğer böyle söylemeyediniz, (*leersele’llâhu aleyhim nâran*) Allah onlara ateş gönderirdi; (*feehlekethüm*) o ateş onları helâk ederdi.” Zulmetmiş, haksızlık... Ötekiler sabredip sussaydı, ateş gelir onları yakardı. (*Innemâ yedfeu’llâhu*) “Allah def ediyor, o ateşi onlara göndermiyor; (*bi-sebbiküm iyyâhüm*) sizin onlara sövmenizden dolayı.”

Çünkü siz sövünce;

“—Hah, sen söverek bir iş mi yapacaksın, haydi ne iş varsa gör...”

O zaman onlara şey yapmıyor, def ediyor onların başına gelecek o cezayı.

Bu hadîs-i şerîften bilmiyorum ne gibi dersler çıkar? Burada Hocamız ne kadar güzel söylemiş, oradan okuyacağım. Hocamız bu kitabı yazmış, hadisleri toplamış, Gümüşhaneli Hocaefendi rahmetullahi aleyh, bir de izahı var, izahı da kocaman, böyle ciltler halinde izah etmiş, oradan okuyorum, diyor ki:

(*Fesebbehüm lâ yecîzü*) “Demek ki onlara sövmek caiz değil; sövmeyeceksiniz. (*Bel yedurru bi’l-bilâdi ve’l-ibâd*) Sövmek hem beldeye zarar verir, hem kullara zarar verir.”

Kötü şeyden iyi bir şey olmuyor, yani sövmekten bir şey hâsıl olmuyor. Beldeye de, kullara da zarar verir.

(*Ve in câru*) “Cevr u cefâ edici, zalim kimseler olsalar bile, sövdüğün zaman kullara da, beldeye de zarar gelir.” Terbiyeni takınacaksın, sövmeyeceksin!

(*Li-enne mansıbehüm yüsânü ani’s-sebbi*) “Çünkü makamları sövmekten mahfuz.” Allah mahfuz kılmış. Madem müslümanlar ın emîri, makam önemli. O makam sövme makamı değil, ona sövmek olmuyor. Çünkü onların nasb olundukları o mevkiler, makamlar sövmekten mahfuz tutulmuştur.

O idarî makam, o şahıslar gelir gider, şahıslar fâni. Çok yaşasa seksen, doksan yıl yaşıyor, gidiyor. Makam önemli. Sen makama sövmeye alışırsan, nizam kalmaz âlemde. Bak İslâm ne kadar güzel! Şimdi idareciler bu hadisleri bilseler, hemen sağa sola yazarlar, hoşlarına gider.

(*Ve’l-ımtihân*) “Mevkileri, makamları sövmekten mahfuz tutulmuştur ve bu imtihandır. (*Beli’l-vâcibu ed-duâu bi’l-ıslâhi*) Öyle sövmek yerine, yapılması gereken onların ıslah olmasına dua etmektir.”

“—Yâ Rabbi bu mevkie, makama çıktı bu adamcağız... Mevki, makam sarhoşluk verir insana, kolay değil, sen bunu ıslah eyle yâ Rabbi,

doğru yola getir! Kolay değil, ben çıksam belki ben de şaşırırım. Altında arabalar, hizmetçiler, paralar, pullar, izzet, ikram, itibar...”

Biz üniversitede hocayız, hocalık bile şaşırtıyor insanı. Tale be geliyor, hocam diyor, hürmet göre göre insan bozuluyor. Tevazuunu koruyabilmek kolay bir şey değil.

Onların ıslahına dua edeceğiz:

“—Yâ Rabbi, ıslah eyle, yazık, bu hem dünyasını mahvediyor böyle yapınca, hem de âhireti gidecek. Zulmettiđi için âhirette hesabı sorulacak. Aman bu kardeşimizi kuru yâ Rabbi, zulmettirme, adaletiyle şöhret bulsun.”

Eski ümmetlerden Sâsânîlerin hükümdarı *Enûşirvan* veya *Nûşirevân* derler, adaletiyle tanınmış bir kimseymiş. Asırlar geçtiği halde adaletli diye anılıyor.

Meşhur Abbasi halifesi Hârünü’r-Reşid oturuyormuş. Yanında Peygamber SAS Hazretleri’nin bir hadisini okumuşlar. Şöyle diyormuş hadis-i şerifte:

إِنَّ الْأَمِيرَ الْعَادِلَ وَالْعَالِمَ الْعَامِلَ لَا تَأْكُلُ الْأَرْضُ
لُحُومَهُمَا

(*Inne’l-emîre’l-âdile, ve’l-âlime’l-âmile, lâ te’külü’l-ardu lühûmehümâ*) “Adaletli emîr, yani hükümdar, idareci, başkan, âmir ile, ilmi ile âmil olan alim kimsenin etlerini toprak yiyemez.” Gömüldüğü zaman toprak onun etini çürütmez, kokuşturmaz, o öyle dipdiri

çürümeden kalır vücudu. Hani bazılarının kabirleri açılıyor da, “Olduğu gibi duruyor, kefeni bile çürümemiş!” deniliyor ya, salah ifadesi bu.

Ne diyor hadîs-i şerîfte? Bir: Adaletli hükümdar, adaletli başkan, adaletli âmir. İki: İlmi ile âmil olan bilgin.

Halka talkın verip de kendisi salkımı yutmuyor, söylediğini kendisi de tutuyor. İlmiyle âmil, bilgisine göre yaşıyor; vakur, dürüst, tok sözlü, sevimli, yumuşak huylu, merhametli; gaddar değil.

“—Tamam, ilmiyle alim belli. Acaba bu adaletle hükmeden kimsenin etini de toprak yemezmiş, doğru mu, yanlış mı, ne yapalım?” demişler.

O zaman Nûşirevân'ın kabri duruyormuş. Şimdi bilmiyorum duruyor mu, nerededir? “Açalım kabrini!” demişler, nasıl olsa gayrimüslim, İslâm'dan önce yaşamış bir kimse... Yoksa kabir açmak doğru değil İslâm'da. Açmışlar meraktan, “Hadîs-i şerîf ‘Adaletli hükümdarın etini toprak yemez!’ diyor, bakalım bu ad am adaletli mi, değil mi?” diye açmışlar, bakmışlar, Nûşirevân'ın naaşı, cesedi olduğu gibi duruyor kabrin içinde...

Neyse, baş tarafa dönüyoruz. Demek ki dua edeceğiz:

“—Yâ Rabbi, sen bunları ıslah eyle! Yâ Rabbi, sen bunlara hakkı göster! Yâ Rabbi, sen bunları doğru yola ilet, doğruya uydur, adaletle hareket etsinler...”

Hem dünyada insanların sevgisini kazanırlar, hem âhirette sevap kazanırlar. Çünkü bir âmir hayra sebep oldu mu, hayrı yapan herkesin yaptığı hayırlar kadar ecir onun defterine yazılır.

Bir kaide koyuyor ortaya:

“—Şu şöyle olacak.”

Herkes öyle yapıyor. Hayırlı, sevap bir şey... İnsanlar onu yaptıkları müddetçe, o adamcağız onu emretti diye defterine boyna sevap yazılır. Kendisinin işlemediği sevaplar bile yazılıyor, başkasının yaptığından... Onun için, dua edeceğiz, bir.

(*Ve şükrü li-salâhiyetihim*) Eğer doğru yolda iseler idareciler, o zaman da:

“—Yâ Rabbi, çok şükür. El-hamdü lillâh. Bak filanca memleketin başında bir herif var, Allah... Bir ceza, zehir zemberek bir şey, asıyor, kesiyor, hapslere atıyor, kadınlar mazlum, çocuklar perişan... El-hamdü lillâh, bizim memleketimiz güllük gülistanlık, başımıza Allah bir iyi insan vermiş.” filan diye iyi ise, salah sahibi ise, şükredeceksin. Kötü ise ıslahına dua edeceksin.

Terbiye buymuş. Bu kitap bundan seksen sene önce yazılmış bir kitap; böyle imiş müslümanlığın terbiyesi.

(*Ve rüşdihim*) “Hem sâlih kimseler olmasına dua edeceğiz, hem de doğruca gitmelerine şükredeceğiz.” Sonra?

(*Ve sabru li-cebrihim ve ta’addihim*) “Hücumlarına, cevri ü cefâlarına da sabredecek.”

Ne kadar içtimaî terbiye var İslâm'da bak! Ne kadar sağlam bünye... Ne kadar güzel! İsyan, darp, vurma, kırma, kan dökme, can yakma filan tarzında olmuyor da dua edeceksin, iyi haldeyse şükredeceksin, kusurlarına da sabredeceksin, cevr ü cefâlarına da sabru tahammül edeceksin diye Hocamız yazmış, ben de Arapça metni okuyarak size söyledim.

d. Yöneticileri Kötülemeyin!

Hz. Âişe Vâlidemiz'den yine rivayet olunmuş ki:⁵

لَا تَشْغَلُوا قُلُوبَكُمْ بِسَبِّ الْمُلُوكِ وَلَكِنْ تَقَرَّبُوا إِلَى
اللَّهِ تَعَالَى بِالذُّعَاءِ لَهُمْ يُعْطِفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ عَلَيْكُمْ

(ابن النجار عن عائشة)

(*Lâ teşgalû kulûbeküm bi-sebbi'l-mülûki*) “Kalplerinizi, gönüllerinizi hükümdarlara sövmekle meşgul etmeyin! (Ve lâkin takarrabû ila'llâhi teâlâ) Aksine Allah'a yaklaşın! (Bi'd-duâi lehüm) “Onlara dua etmek suretiyle Allah'a yakın olun!” Bak, onlara dua edildi mi, yakın oluyor insan...

(*Yuattıfi'llâhu kulûbeküm aleyküm*) “Allah onların kalplerini size karşı muhabbetle doldurur, öyle hareket ederseniz. (Fe'stakîmû) Siz doğru yolda olun, (ye'stakîmû) onlar da doğru yolda olurlar. (Kemâ tekûnû yüvellâ aleyküm) Siz nasıl iseniz, öyle kimseler sizi idare eder. Lâyık olduğunuz idare ile idare olunursunuz.”

⁵ *Kenzü'l-Ummal*, c.V I, s.6, no:14588; *Camiü'l-Ehadis*, c.XV I, s.188, no:16556.

كَمَا تَدِينُ تُدَانُ

(*Kemâ tedînü tûdân*) “Sen nasıl bir şey yaparsan, ona göre bir muamele görürsün. Nasıl davrandıysan sana öyle muamele yapılır.”

الْجَزَاءُ مِنْ جِنْسِ الْعَمَلِ

(*El-cezâu min cinsi'l-amel*) “Allah kullarına mükâfâtı, yaptıkları işin durumuna göre verir.”

İnsanın karşılaştığı karşılık, yaptığına muvafıktır. Sen ne yaptıysan sen onu görüyorsun. Allah her şeyi adaletle yapıyor. diye bir edep öğreten hadîs-i şerîf geldi.

Şimdi, hatırıma bir hikâye geldi. Nizâmü'l-Mülk'ü herkes tanır, meşhur bir Abbasî veziri. Rakamlar hatırımda değil, bütçeden korkunç paralar ayırmış, ilme, medreselere tahsis etmiş. Medrese, medrese, medrese, medrese... Müderrislere, hocalara, ilim adamlarına para yardımı yapmış. Böyle çok para yardımı yapınca... Herkesin dostu var, düşmanı var. Bir kısım düşmanlar da gitmişler, hükümdara demişler ki –hükümdar o zaman Me lik Şah:

“–Efendim, senin vezirin hazineyi çarçur ediyor, devletin hazinesini, askerî masraflara tahsis edecekken medreseye tahsis ediyor, bir sürü mektep medrese yapmakla meşgul...”

“–Vay, öyle mi? Çağırın.” demiş.

Çağırmışlar. Melik Şah delikanlı, yiğit, genç bir hükümdar.. Nizâmü'l-Mülk yaşlı, saçına, sakalına ak düşmüş bir vezir. Gelmiş, hışımlı

çağırıldığı için korka korka geliyor, belli o lmaz ki ne gibi bir muamele ile karşılaşacağı.

“—Lala, sen benim hazinemi, ben sana emanet ettim, çarçur edermişsin, boş yerlere harcarmışsın, orduya çok sarf etmemişsin.” demiş.

Nizâmü’l-Mülk ağlamış, demiş ki:

“—Hükümdarım, ben senin bir kölenim, esir pazarına götürsen, satsan, üç dört altın ederim; çünkü tarlada çalışmam. Gücüm kuvvetim azalmış, ne işe yarar bu diye, üç dört altın bir şey ederim. Seni satsak, esen de biraz güçlü kuvvetli şeysin, bilmem şu kadar edersin.

Şimdi, senin askerlerin var, ekseriyetle çalgı çalarlar, eğlence ile meşgullerdir, içki içerler. Bunlar seni korumak istedikleri zaman, işte iki arşın boyundadır kılıçları, o mesafeden korurlar. Ok attıkları zaman kırk elli arşın öteye gider, o kadar mesafeye kadar düşmanı sokturmazlar. Menzilleri o kadardır silahlarının. Onlar o kadar koruyabilirler, bunlar sana bir şey getiremezler. Yani seni tam koruyamazlar.

Ben sana öyle bir ordu hazırlıyorum ki ey hükümdar; senin bu askerlerin yatıp uyuduğu zaman, o ordu kalkar, devri o alır, nöbeti o alır. Seccadenin başına geçer, Kur’an okur, namaz kılar, secde eder, ağlar, yalvarır, yakarır. Senin mülkün onların duası ile korunur. Yoksa sen düşmana karşı ancak işte kırk-elli arşına kadar koruyabilirsin. O dualarla korunursun...” diyor. Böyle bir güzel izah yapıyor. Ondan sonra hükümdar hak vermiş.

Ama düşünün, bu kaç asır önce olan bir şey... İlimin irfanın, hayırlı kimselerin duasının ehemmiyetini nasıl kavramış bir vezir ve hükümdarı nasıl irşad ediyor. Demek istiyor ki;

“—Ey hükümdar, bu önemli, bu adamlar ahlâklı insanlar, ilim, irfan öğrenecekler, senin orduna da senin halkına da ahlâk öğretecekler. Ahlâkı bütün yekpare bir millet olacak senin emrin altındaki millet, yekpare bir millet olacak, kim yenebilir onu? Onlar koruyacak seni.”

Hakikaten de öyle olmuştur. Büyük Selçuklu İmparatorluğu diyoruz, nereden nereye... Anadolu'dan Horasan'a, Hindistan'a kadar; Hint okyanusundan Karadeniz'e, Hazar Denizi'ne kadar. Mıntıka geniş, her taraf emirleri altına girmiş. Her tarafta medrese yapmışlar, ilim irfan gelişmiş, kuvvetlenmiş, kuvvetli bir şey olmuş. Büyük bir devlettir Selçuklular.

İşte onlar parçalanmış da miras yüzünden, İran Selçukluları, bilmem ne Selçukluları... Bizim Anadolu Selçukluları da mirastan kendilerine düşen yerde hükmetmişler. Ondan sonra iktidar değişmiş, Osmanlı olmuşlar, sonra iktidar değişmiş, bizim dedelerimiz, biz olmuşuz.

Ama nasıl olmuş? İlimle, irfanla ve ahlâkla. Bak ahlâkın önemini ne güzel anlatıyor.

“—Ben sana daha kuvvetli bir ordu hazırlıyorum hükümdar, onlar seccadelerinde dua edince sen daha iyi korunursun.” diyor.

Ben düşünürüm her zaman Osmanlı nasıl başarı kazanmış, nasıl yenmiş dört bin kişi, altmış bin kişilik orduyu? Nasıl gitmişler tâ Münih'in yanına kadar? At oynatmışlar, tâ Almanya'nın içlerinde ordugâhları var bugün, nasıl gitmişler oralara kadar? Nereden geliyor bu yürek, bu bahadırlık? Nere de n geliyor bu güç kuvvet?

Nüfusu çok değilmiş ki... Bilmem yakın zamanlarda Osmanlıların nüfus sayımı yapılmış, on altı milyonmuş nüfus. Biz şimdi kırk küsur milyonuz. Çok da değil.

Nereden? İlim, irfan ve ahlâktan, dinden... Öyle güzel ahlâkı var ki Avrupalı meftun, hayran;

“—O gelsin daha iyi. Ötekisi geleceğine bu gelsin.” diyor. Macarlar az mı çalışmışlar; “Osmanlılar gelsin de, Avusturyalılar gelmesinler!” diye. Açın tarih kitaplarını okuyun. Osmanlılara meyletmiş adamlar. Önce harp etmişler, sonra keşke Osmanlılar gelse, din hürriyeti var, karışmıyorlar; ahlâk, namus var, şey var diye Osmanlıları istemişler ama Avusturyalılar bastırmış, yenmiş, biz geri çekilmek zorunda kalmışız filan... Osmanlılar ahlâkları sayesinde tutunabilmiş, yoksa sayı üstünlüğü yok.

E senin boyun posuna, işte bugün görüyorsunuz insanları, yine aynı insanlardır. İşte Almanyalılar daha boylu poslu, Alman yani. Onların da pazuları var, şeyleri var. Bizim dedelerimiz belki ufak tefekti bizim gibi, onlar da dev gibi insanlar değildi ki.

Nedir kuvvet?

Pazu kuvveti değil, başka bir kuvvet var. O kuvvet iman kuvveti... İşte biz o imanla oralara hâkim olmuşuz, iman sayesinde. Öyle bir otorite var, öyle bir ahlâk var, ihtilaf yok. Bak ne kadar güzel şeyler söylüyor şu hadîs-i şerîfte, ne kadar güzel terbiyeler veriyor, ne güzel içtimaî terbiye veriyor.

Yekpare bir millet birbirine kenetlenmiş, sabırlı, ölümden korkmayan, Allah yolunda çalışmayı seven, güzel ahlâklı, sevdirmişler. Onlar da müslüman olmuş, çoğu müslüman olmuş. Papazları bile müslüman olmuş. Dönmüş, dönmüş, ermiş, İslâm'ı sevmişler, girmişler.

Söz çok, sözü açar uzar. Evet, anlaşılıyor ki demek ki dua edeceğiz.

Bir de Osmanlıları kim kurdu? Tarih kitaplarından bir de onu söyleyeyim. Osmanlıları kim kurdu?

“—Osman Gazi geldi de Söğüt yaylalarında gezdi de, ilk önce Bursa civarında yerleşti de ondan sonra İnegöl'ü aldı, sonra Bursa'yı aldı.”

Bırak onları, onlar işin neticesi.

“—Nasıl oldu bu iş?”

Osmanlıların kurucusu bence Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'dir. O daha önce yaşamış, birkaç asır önce veyahut şu kadar sene önce... O ahlâkı koyuyor ya Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî, Hacı Bektâş-ı Velî, ötekisi berikisi... Onlar bir ahlâk koyuyorlar ortaya... Din için, iman için gayret ediyorlar. Tembel durmamışlar, çalışmışlar.

Ondan sonra güzel huy, ondan sonra kardeşlik, bağlılık, muhabbet birbirlerine; âmirin memura sevgisi, memurun âmire bağlılığı, itaati, sapasağlam bir cemiyetimiz varmış. Rumeli Hisarı gibi, Anadolu Hisarı gibi kenetlenmiş insanlar, hepsi birbirine muhabbetli, hepsi ilim, irfan sahibi, hepsi arif, zarif kimseler.

O zaman Türkiye’de yapılan, dikilen çiçeklerin haddi hesabı yok.

Gelmiş Avrupalı Baron de Büsbek, Edirne’den elçi kafilesiyle yedi kuleden geçmiş, şubat ayında mı, kış aylarında lale, sümbül bahçeleri arasından geçmiş;

“—Bu Osmanlılara akıl ermez. Küçücük bir çiçeğe dünyanın parasını verirler, çiçek sevgisi çok muazzamdır.” diyor.

Zarif, arif, kibar, duygulu, iç âlemi zengin, terbiyeli, efendi insan; ölümden korkmayan, düşmanına zulmetmeyen, düşmanını yendiği zaman arkadaş gibi elini uzatabilen insanlar.

“—Sen de asil bir kimsesin, kader belki başka türlü tecelli etseydi, belki ben sana yenilirdim, rahatına bak, üzme canını, olur böyle şeyler. Hadi git bakalım memleketine, ben senden korkmuyorum, daha çok ordu topla da yine gel!” diyen insan. Şövalyeleri göndermiş memleketine;

“—Şundan kesebildiğim kadar kestiğim kârdır.” dememiş.

Osmanlı bu, Osmanlılık nereden geliyor?

Dinden, imandan, ahlâktan geliyor. Netice itibariyle ahlâk. O zaman biz de şimdi ahlâklı yapalım; insanlara ahlâk dersleri okutalım, ahlâklı olsun.

Yahu keşke olsaydı... Baltayla insanın kafasını açsan, içine ahlâk sokulur mu?

Ölür adam. Küt diye vurdun mu kafasına, kafası ikiye ayrıldı mı, ölür insan. İçine öyle sokmakla olmaz.

Bir çiçeği sen çabuk büyüteyim dersin, kökünden çekersen büyür mü çiçek? Kopar sapından. Her şeyin bir usûlü, yöntemi, şekli şemali var.

Nasıl olur? Sen onu imanlı yaparsın, imanlı yetiştirirsin; Allah'tan korkan bir insan olur. Onun bekçisi yanında; artık polise filan hacet kalmayacak bir şey kazandırdın sen ona. Hırsızlık edemez, nasıl etsin; âhiretten, hesaptan âgâh, haberdar insan.

“—Yarın beni Allah hesaba çekecek!” der.

Başkasının malını yer mi? Kırk sene sonra götürür, malını verir:

“—Yahu ben seni aradım aradım, bulamadım. Sen nerelerdeydin? Kırk senedir seni arıyorum, al şu parayı ya. Yanımda dura dura ter döktüm.” diye götürür, parayı verir.

İman, imanlı insan, “Yaratılanı hoş gör, Yaradan'dan ötürü.” der. Ötekisinin öyle ufak tefek hesabına bakmaz ki... Bak ne diyor:

“—Eğer cevr ü cefâ ediyorsa, sabret!” diyor.

Ne sağlam bünye... Şimdi bize bir başka ahlâk aŐılıyorlar: İsyn, isyan, isyan... Adam Mercedes'i taŐlıyor. Neden?

“–Ben fakirim, o zengin. Niye biniyor kerata?” diyor, camını kırıyor. Ama kendisi de fırsat buldu mu bir Mercedes alıyor. Madem yle, sen alma; sen paranı hayra sarf et... Kızgınlık, hınç... Patron iŐçiden, iŐçi patrandan...

Hep ahlâk eksikliği... Bunu anlatmaya çalıŐıyoruz. Siz anlıyorsunuz da herkese anlatmaya çalıŐıyoruz ama fiilen anlamıyorlar. Dindarlık, ahlâk, iman; bilhassa âhirete iman, bilhassa kıyamet gününe, hesaba, mizana iman.

“–Terazi tartılacak da zerre kadar hayır iŐlemiŐse görecek insan, zerre kadar Őer iŐlemiŐse görecek.” diyen bir insan, o zaman ufak tefek Őeylere aldırılmaz.

“–Sen bana haksızlık ettin, eh ben Allah'tan ecrimi bekliyorum, pekl.” der, gider, dalaŐmaz onunla.

Hayatımda çok misallerini gördüm, ben bunları nazar olarak söylemiyorum. Allah-u Teâlâ Hazretleri Ekrem'l-ekremn; sen Őuradan bir Şeyden vazgeçiyorsun Allah için, Allah öbür tarafta on mislini veriyor. Kovmuyor ki senin de Rabbin, onun da Rabbi. Mahrum bırakmıyor; mkfatlandırıyor. Bir kapıyı kapıyor imtihan için “peki” diyorsun, öbür taraftan on tane kapı açıyor “gel kulum” diyor.

İman... İman oldu mu her taraf gl, sümbül bahçesi olur mnev bakımından. İnsanlar yle olur, kibar olur; aptal olmaz. Aptal değil.

Mü'min aptal, ahmak, enayi değildir. Her şeyi bilir, senden âlâ bilir. Hatta bilmezse Allah bildirir, senin kalbinden geçenleri okur

Ama onun hesabı başka; o âhirette sevabı bekliyor, Allah'tan korkuyor, Allah'ın huzurunda mahcup olmaktan korkuyor, hesaba göre hareket ediyor.

Sen paldır küldür hareket ediyorsun; haram yiyorsun, zulmediyorsun, kan içiyorsun; su içmiyorsun, kan içiyorsun. Dolduruyorsun kadeh kadeh, maşrapa maşrapa, kâse kâse; kan içiyorsun.

Ne demek kan içmek? Onun bunun kanını, iliğini kurutup sırf kendi keyfine, zevkine bakıyorsun. Olmaz!

Nasıl düzelecek bu iş? İşte içine imanı yerleştireceksin. İnsanın en kıymetli cevheri ne? Parmağına taktığı pırlanta, elmas yüzük mü, yoksa zümrüt olanı mı, yoksa yakut olanı mı?

Hayır! En kıymetli cevheri insanın şu kalbindeki Allah'a imanı. *Âmentü bi'llâh*. Sen varsın yâ Rabbi! Senin huzuruna geleceğim yâ Rabbi! En kıymetli şey bu! İnsanı insan yapan, insanı sultan yapan bu... Ama fakir olur, filozoflar ayağının tozu olamaz onun. Öyle imanlı insan, o iman ile filozoflar yanında ayağının tozu olamaz.

Allah bize o imanın kadrini, kıymetini anlamak nasib etsin...

Kaybetmişiz bir ara, hepimiz hayvanîleşmişiz, birbirimize muhabbetsiz bakıyoruz. Düşman; o bana düşman bakıyor, ben ona düşman bakıyorum. Bir punduna getirsem, bunu oturduğu

yerden devirsem; bir punduna getirsem, onun yerine ben geçsem; ah bir punduna getirsem, onun arabasına ben binsem; ah bir punduna getirsem, onun oturduğu yerde ben otursam.

“—O ne yapsın?”

Ne yaparsa yapsın, ben yaşayayım.

Böyle demişiz, birbirimize karşı yumruklarımızı sıkılmışız, dişlerimizi gıcırdatıyoruz. Hani nerede muhabbet? Yok.

Neden yok? İman gitti de ondan. Hesabı Allah’ın huzuruna varacağımız şekilde yapmaz olduk. Gülüyoruz şimdi.

“—İman mı? Hoca, yirminci yüzyılda yaşıyoruz, sen imandan

bahsediyorsun. İnsan babasına itimat etmeyecek bu devirde, kardeşine itimat etmeyecek; gaddar olacaksın, hayat mücadelesi. Sen yemezsen başkası seni yer.”

Böyle diyor, şimdi felsefe böyle.

“—Ya sen onu yiyeceksin ya o seni yiyecek; başka çaresi yok.” diyor.

“—Ha, doğru ya.”

Birkaç misallerine bakıyorsun;

“—Galiba bu doğru.” diyorsun.

“—Bunlar masalmış, din kitaplarında var, hocalar bin dört yüz yıl önceden eski şeylerden, açıyorlar, eski yazılı şeylerden, Arapçalardan okuyorlar. Nerede yirminci yüzyıl, nerede bu?” diyorlar.

Ama onların bilmediği bir şey var; biz onların yirminci yüzyılını, matematiğini, elektronik beynini, astronomisini, her şeyini biliyoruz, onlar bizim ilmimizi bilmiyorlar. Yanıldıkları nokta o. Biz onların her şeyini biliyoruz, isterseniz okutalım; karşımıza getiririz, okuturuz. Onlar bizimkini bilmiyorlar. Bizimkinin doğru olduğunu anlayamadıkları için öyle hor görmesinler garipleri. Biz iki tarafı bildikten sonra bu tarafı tercih ediyoruz, ya sen? Sen bilmeden yanlış yolu tercih ediyorsun.

Var mısınız; mantık, muhakeme, şöyle yazıya dayanan bir münakaşa, delillere dayanan bir münakaşaya?

İslâm'ın önünde kimse tahammül edemez. Ne komünisti, ne kapitalisti, ne bilmem şucusu, ne bucusu... Ezer geçer İslâm. Allah te'yid etmiş, Allah-u Teâlâ Hazretleri desteklemiş; ezer geçer.

Madem İslâm böyle, hiç fırsat bırakmadan ezip geçiyor, en iyisi söylettirmemek İslâm'a. Başka çare yok, söyledi mi kazanıyor.

“—Evladımı müslüman ediyor ya!” Kâfir öyle diyor şimdi.

“—Allah Allah, bu müslümanların işi ne acayip, geliyor be nim evladımı müslüman ediyor. En iyisi müslümanları hiç konuşturmayalım. Silelim ortadan. Ya nedir bundan çektiğimiz?” diyor. Mekke müşrikleri gibi düşünüyorlar.

Düzenimiz bozulmasın diye mesela Mekkeliler; “—Aman bizim putlarımıza dokunma.” dediler. Puta tapılır mı ya?

“—Sana para verelim.” dediler Peygamber Efendimiz’e;

“—Para istiyorsan, zengin yapalım seni. Kızlarımızın en güzellerinden seç, onunla evlendirelim, hükümdarımız yapalım. Yalnız, bırak, dokunma şu bizim putlarımıza.” dediler.

Peygamber Efendimiz ne diyor;

“—Bir elime ayı koysanız, kamer, mehtap; bir elime güneşi koysanız, yine bu davadan vazgeçmem!”

Hakikat bu çünkü. Hakikat, hakikat en önemli şey!

e. Allah’ın Rahmeti Geniş

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

لَوْلَا أَنَّكُمْ تُذْنِبُونَ لَجَاءَ اللَّهُ بِقَوْمٍ يُذْنِبُونَ
فَيَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ فَيَغْفِرُ لَهُمْ

(كر. عن أنس؛ أن أصحاب النبي صلى الله عليه وسلم، شكوا إليه إنا نصيب من الذنوب فقال

(لهم... فذكره)

RE. 359/10 (*Lev lâ enneküm tüznibüne, le-câe’llahu bi-kavmin yüznibüne feyestağfirûna’llàhe, feyağfiru lehüm.*)

Bu hadîs-i şerifte —bugün hep müjdeli hadisler geliyor, gözünüz aydın olsun— Peygamber Efendimiz buyuruyor ki... Peygamber Efendimiz neden buyurmuş bu hadisi, önce onu söyleyeyim.

⁶İbn-i Asakir, *Tarih-i Dimaşk*, c.V II, s.372; Enes ibn-i Malik RA’dan. Taberani, *Dua*, c.I, s.508, no:1800; Selman-ı Farisi RA’dan.

Kenzü’l-Ummal, c.IV, s.246, no:10368; *Camiü’l-Ehadis*, c.XV III, s.201, no:19212.

(Şekev ileyhi) “Ashâb-ı kirâm geldiler, boyun büküp şikâyetlendiler Rasûlullah SAS hazretlerine, dediler ki:

(*Innâ nusîbu mine’z-zenbi*) “Yâ Rasûlallah, günahlara bulaşıyoruz, günah ediyoruz.” Hatasını anlıyor, rahatsız kendi günahından, yaptığı şeyden.

“—Olmamız lazım amma günaha saplanıyoruz yine. Günah ediyoruz ya Rasûlallah.” diye şikâyetlendiler. Ne olacak bizim bu halimiz diye telaş ediyor, âhirette hesap var ya.

“—Aman yâ Rasûlallah, halimiz ne olacak?” diye söyleyince, bakalım ne buyurmuş Peygamber Efendimiz böyle diyen kimselere. Diyor ki:

(*Lev lâ enneküm tüzniûne*) “Eğer siz günah işlemeseydiniz, işlemeyeydiniz, (*leceale’llâhu bi-kavmin yüznibûne feyestağfirû-na’llâhe*) Allah günah işleyen, sonra Allah’tan tevbe istiğfar isteyen kavim getirirdi. (*Feyağfiru lehüm*) Sonra onları affederdi.” Allah Gafûru’r-rahîm olduğu için, o sıfatı da tecelli edecek.

Onun için kul günah da işler. Hikmetlerini daha dün söyledik ki günahın bile bir faydası var insana.

Neden? Edepsizlikten kurtarıyor, edep dairesine getiriyor, terbiyeye sokuyor, hizaya getiriyor da ondan. Hiçbir kimse bu hadîs-i şerîflerden ters mânalar çıkartıp da hani “günaha dalıp gideyim” filan gibi bir mâna çıkartmaz inşaallah.

“—Ümitsizliğe düşmeyin, günah işlemiş olsanız da Allah affeder.” demek. Bundan çıkacak mâna budur. Günahlarınıza tevbe istiğfar edin, Allah affeder, korkmayın, bağışlanmamaktan korkmayın demek bu.

f. Azabın Kaldırılmasının Sebebi

Sonuncu hadis-i şerif, sayfanın sonunda:⁷

لَوْلَا عِبَادُ اللَّهِ رُكَّعٌ وَصَبِيَّةٌ رُضِعَ وَبِهَائِمُ رُتِعَ

لَصَبَّ عَلَيْكُمُ الْعَذَابُ صَبًّا ثُمَّ لَتَرَصُّونَ رَصًّا

طب . والبغوى، ق. عد. وابن مندة عن مالك بن عبيدة الديلمى عن أبيه عن جده.

RE. 359/11 (*Lev lâ ibâdün li'llâhi rukkeun, ve sıbyetün ruddaun, ve behâimü rütteun, lesubbe aleykümü'l-azâbü sabben, sümme leturassünne rassan.*)

Bu hadîs-i şerîf de Allah'ın niçin kullara merhamet ettiğini; gücü kudreti sonsuz iken, her şeyi yapmaya gücü yeterken, Kahhar iken, niye kahretmediğini kullarını izahı sadedinde bir hadîs-i şerîf. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz; (*Lev lâ ibâdün li'llâhi rukkeun*) “Eğer Allah'ın rükû edici, namaz kılıcı kulları olmayaydı.”

⁷ Taberâni, *Mu'cemü'l-Kebir*, c.XXII, s.309, no:785; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.III, s.345, no:6618; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.I, s.407, no:232; İbn-i Kâni', *Mu'cemü's-Sahabe*, c.IV, s.232, no:1042; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.X, s.391, no:17651; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s:163, no:2119; Mâlik ibn-i Ubeyde Rh.A babasından, o da dedesinden.

Camiü'l-Ehadis, c.XV III, s.206, no:19226.

Üç sınıf sayacak, bir tanesi bu. Bunlar bunlar olmasaydı başınıza çok belâlar gelirdi diyecek, hadisin ana mânâsı bu.

(*Lev lâ ibâdün li'llâhi*) “Eğer Allah’ın kulları olmasaydı...” Nasıl kullar? (*Rukkeun*) “Rükû ediciler, Allah’ın önünde eğiliciler...” Kimsenin önünde eğilmez ama Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin huzurunda eğilir, ona ibadet eder, namaz kılar, onun varlığı, birliği, azameti karşısında haddini bilir, ona kulluk etmeye çalışır.

Başka? (*Ve sıbyetün ruddaun*) *Subye, sübyan* kelimesini ahalimiz bilir, çocuklar, sabîler demek. *Rudda’* süt emen çocuklar... Eğer rükû edici kullar olmasaydı, süt emen yavrular, sabîler olmasaydı... (*Ve behâimü rütteun*) Ve otlayan masum hayvancıklar olmasaydı... (*Lesubbe aleykümü'l-azâbü sabben*) “Üzerinize Allah’ın azabı yağmur gibi yağardı. (*Sümme leturassünne rasan*) “Sonra birbirinize geçerdiniz böyle, birbirinizle ezilirdiniz, yani hurdahaş olurdunuz, birbirinize girerdiniz..”

Demek ki:

“—Ha başıma ateş yağmıyor, taş yağmıyor. Neden yağmıyor ? ” derseniz, sebebi bu...

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi azabından, gazabından emniyette eylesin... Bizi onlardan uzak eylesin.

Bizim herkese karşı sevgimiz var. Kimsenin ne malında gözümüz var, ne mevkiinde gözümüz var, ne makamında gözümüz var, ne koltuğunda gözümüz var. Biz herkesin iyi olmasını isteriz. Bizim elimizdeki nimetleri almak isteyenlere de Allah bol nimetler versin. Kimseye bir kıskançlığımız, hasedimiz yok. Allah'ın hazinesi sonsuz. Ona da verir, bana da verir. Benim zaten midem şu kadar, işte o doydu mu; tamam... Bir de kışın üşümedim mi, yazın yanmadım mı, susuz kalmadım mı; yetiyor, ne olacak; gerisi zevk, sefâ...

Giyindin mi oluyor da işte İngiliz kumaşı dersen, deri ceket filan dersen oradan fark ediyor. Yoksa giyindin mi giyiniyorsun, ne olacak... İhtiyaçları insanın aslında büyüttüğümüz kadar çok değil. Geçinir insan ama işte birbirimize caka satacağımız diye biraz işi yokuşa vurduruyoruz.

Allah bizleri lütfuyla keremiyle ıslah eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

27. 02. 1983 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü